

Yttrande Omställningsstudiestöd - för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden (Ds 2021:18)

Regeringen har begärt Skolverkets yttrande över promemorian Omställningsstudiestöd – för flexibilitet, omställningsförmåga och trygghet på arbetsmarknaden (Ds 2021:18)

Utredningen föreslår att ett nytt parallellt offentligt studiestöd – omställningsstudiestöd – ska införas i linje med de avtalsslutande parternas principöverenskommelse. Omställningsstudiestödet ska bestå av omställningsstudiebidrag och en lånedel.

Syftet med omställningsstudiestödet är att förbättra förutsättningarna för vuxna att finansiera studier som kan stärka deras framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov.

Skolverket ställer sig positiva till utredningens förslag att utvidga möjligheterna för kompetensutveckling för att bidra till Sveriges kompetensförsörjning och anser att utredningen beaktar flera olika aspekter. Trots många detaljregleringar för omställningsstödet, menar Skolverket att begränsningarna i den föreslagna regleringen är motiverade och instämmer i många såväl motiv som resonemang. Dock ser Skolverket en risk i att detta stöd med de förslag så som utredningen föreslår, kan komma att missgynna de med kort tidigare utbildning eller de som är studieovana.

Skolverket saknar även en närmare diskussion i kapitel 9 *Hur kan efterfrågan på utbildning och validering påverkas inom olika utbildningsformer?* och avsaknad av förslag. Här ser myndigheten en osäkerhet i texten och saknar även en diskussion på hur kommunen/huvudman kan säkerställa att den enskilde erbjuds en validering med god kvalitet. Vidare ställer sig Skolverket frågande till det syfte med validering inom kommunal vuxenutbildning som utredningen anger. Det finns i nuvarande styrdokument inte något stöd för en sådan tolkning.

Förslaget ställer stora krav på studie- och yrkesvägledning inom omställningsorganisationerna och Skolverket hade här gärna sett en diskussion om och förslag på hur denna yrkesgrupp ska säkerställas med rätt kompetens utifrån uppdraget och i förhållande till studie- och yrkesvägledning inom kommunal vuxenutbildning samt andra organisationer.

Dock kan konstateras att det redan idag råder en viss utmaning för såväl den enskilde individen som för organisationer och verksamheter att överblicka studiemedelssystemen och den föreslagna regleringen innehåller beslut som bygger på bedömningar som ytterligare kan försvåra förståelsen. Det finns således stort behov tydliga informations- och implementeringsinsatser för att förslaget ska få genomslag och önskad effekt.

De ekonomiska besparingseffekterna av systemet är svår att ha någon synpunkt på grund av begränsad beräkning samt osäker volym av sökande (20 000–40 000). Det är även svårt att överblicka konsekvenserna på förslagen på kort sikt och kan medföra ett merarbete men kan på längre sikt bidra positivt till den framtida kompetensförsörjningen i landet.

Nedan följer en sammanfattning av Skolverkets ställningstaganden. De förslag som inte omnämns har Skolverket inga invändningar emot eller ligger utanför myndighetens ansvarsområde.

Skolverket tillstyrker

- 2.5 Ett mer rekryterande studiestöd kan få fler vuxna att vilja vidareutbilda sig.
- 2.6 Ett kostnadseffektivt system utan oönskade bieffekter
- 4.1 Omställningsstudiestöd ska få lämnas till svenska och vissa utländska medborgare.
- 4.2. Åldersgränser
- 4.4.3 Inkomster ska kunna visa förvärvsarbete i tillräcklig omfattning.
- 4.4.4 Arbete och inkomster i EES-området, Storbritannien, Nordirland och i Schweiz.
- 4.4.5 Arbete som huvudsyssla under kvalificeringstiden
- 4.5.1 Aktualitetsvillkoret innebär att den som ska få omställningsstudiestöd måste ha aktuellt förvärvsarbete.
- 4.5.2 Tid med annan sysselsättning ska i vissa fall inte räknas in i ramtiden.
- 4.5.3 Inkomster ska kunna visa förvärvsarbete i tillräcklig omfattning.
- 4.5.4 Arbete och inkomster i EES-området, Storbritannien; Nordirland och Schweiz.
- 4.6 Bemyndiganden till CSN om etablerings- och aktualitetsvillkoren.
- 5.1 Utbildningar i Sverige som ger rätt till studiestöd enligt studiestödslagen.
- 5.2 Utbildningar som omställningsorganisationerna finansierar.
- 5.3 En utbildning måste omfatta minst en veckas heltidsstudier
- 5.4 Begränsning av utbildningarnas längd till och med det kalenderår som den studerande fyller 39 år.
- 6.1 Omställningsstudiestöd ska lämnas per vecka.

- 6.2 Studiernas omfattning – omställningsstudiestöd ska kunna lämnas för studier på hel- eller deltid.
- 6.3 Kortaste och längsta tid med omställningsstudiestöd.
- 6.5 Studieresultat ska prövas på motsvarandes sätt som inom studiemedelsområdet.
- 8.3 Fördelning av medel till studerande med arbetslivserfarenhet från privat respektive offentlig sektor.
- 8.4 Omställningsstudiestöd kan lämnas i två skilda ansökningsomgångar.
- 8.5 Omställningsstudiestöd lämnas i den ordning ansökningarna kommer in till CSN.
- 12 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser
- 13 Konsekvenser

Skolverket tillstyrker med reservation

- 4.4.1 Etableringsvillkoret innebär att den som ska få omställningsstudiestöd ska ha förvärvat arbetat en längre tid
- 5.5 Utbildning ska stärka den studerandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov.
- 11 Uppföljning och utvärdering av reformen.

Skolverkets synpunkter

2.5 ETT MER REKRYTERANDE STUDIESTÖD KAN FÅ FLER VUXNA ATT VILJA VIDAREUTBILDA SIG

Utredningens förslag: Ett nytt parallellt offentligt studiestöd – omställningsstudiestöd – ska införas. Omställningsstudiestödet ska bestå av omställningsstudiebidrag och en frivillig lånedel.

Syftet med omställningsstudiestödet är att förbättra förutsättningarna för vuxna att finansiera studier för att stärka deras framtida ställning på arbetsmarknaden.

Skolverket tillstyrker förslaget och ser det som positivt med utökade möjligheter till försörjning under studier.

2.6 ETT KOSTNADSEFFEKTIVT SYSTEM UTAN OÖNSKADE BIEFFEKTER

Utredningens förslag: Grundläggande bestämmelser om omställningsstudiestöd ska tas in i en ny lag. Stödet regleras i övrigt genom föreskrifter av regeringen och den myndighet som regeringen bestämmer.

Centrala studiestödsnämnden (CSN) ska pröva frågor om omställningsstudiestöd.

Bedömning: Omställningsstudiestödet bör utformas utifrån samhällsekonomiskt hållbara principer och införas utifrån redan befintliga strukturer. Skiljelinjer gentemot, och ändamålsenlighet i, övriga studiestödsformer bör bevaras.

Skolverket tillstyrker förslaget och anser att det är bra att det blir en ny lag samt att det är lämpligt att CSN är den myndighet som prövar ansökan om omställningsstudiestödet.

4.1 OMSTÄLLNINGSSSTUDIESTÖD SKA FÅ LÄMNAS TILL SVENSKA OCH VISSA UTLÄNDSKA MEDBORGARE

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska få lämnas till studerande som är svenska medborgare. Även vissa utländska medborgare ska kunna få omställningsstudiestöd. Bestämmelser om vem som kan jämföras med en svensk medborgare och till vilka andra utländska medborgare det nya omställningsstudiestödet ska få lämnas ska överensstämma med bestämmelserna i studiestödslagen.

Skolverket tillstyrker förslaget och menar att det är angeläget att det nya stödet följer riktlinjerna för studiestödslagen. Skolverket ser positivt på möjligheten att även vissa utländska medborgare kan söka omställningsstudiestödet.

4.2 ÅLDERSGRÄNSER

Utredningens förslag: Omställningsstudielån ska få lämnas längst till och med det kalenderår som den studerande fyller 60 år.

Omställningsstudiebidrag ska få lämnas längst till och med det kalenderår som den studerande fyller 62 år. Rätten till bidrag ska dock begränsas till högst tio veckor från och med det kalenderår den studerande fyller 61 år.

Från och med 2026 ska omställningsstudiebidrag få lämnas längst till och med det kalenderår som den studerande fyller 63 år. Bidraget ska begränsas till högst tio veckor från och med det kalenderår den studerande fyller 62 år.

Skolverket tillstyrker förslaget och anser att det nya förslaget väl möter ålders möjligheter till studiestöd för vidare utbildning. Hur har en eventuellt senarelagd pensionsålder beaktats?

4.4.1 ETABLERINGSVILLKORET INNEBÄR ATT DEN SOM SKA FÅ OMSTÄLLNINGSSSTUDIESTÖD SKA HA FÖRVÄRVSARBETAT UNDER EN LÄNGRE TID

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska få lämnas till en studerande som från och med det kalenderår då han eller hon fyller 19 år har förvärvat i Sverige under i genomsnitt minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad. Detta arbete ska ha skett i sammanlagt minst 96 månader under en ramtid om 14 år. Med ramtid avses de 14 år som närmast föregått den dag ansökan kom in till CSN. Om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in ska ramtiden i stället beräknas från och med dagen före studiestarten.

Skolverket tillstyrker förslaget med reservation utifrån svårighet att validera kunskap och kompetens som inhämtats i annat land, antingen som svensk medborgare anställd i internationellt företag eller i svenskt företag.

4.4.2 ÄVEN ANNAN SYSSELSÄTTNING KAN JÄMSTÄLLAS MED FÖRVÄRVSARBETE

Utredningens förslag: Vid prövning av arbetsvillkoret ska tid då den studerande fått föräldrapenningsförmåner, graviditetspenning, närståendepenning, rehabiliteringspenning, sjukpenning, smittbärrpenning enligt socialförsäkringsbalken samt dagpenning eller dagersättning till totalförsvarspliktiga, jämföras med förvärvat arbete under sammanlagt maximalt 24 månader. Detsamma gäller om den sökande har fått motsvarande ersättningar i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket samt Schweiz.

Skolverket tillstyrker förslaget och anser att det är önskvärt att kunna tillgodoräkna andra former än arbete, inte minst ur ett likvärdighetsperspektiv.

4.4.3 INKOMSTER SKA KUNNA VISA FÖRVÄRVSARBETE I TILLRÄCKLIG OMFATTNING

Utredningens förslag: Arbetsvillkoret ska även anses vara uppfyllt om den studerande under kvalificeringstiden har haft en minsta inkomst av förvärvsarbete. Denna arbetsinkomst ska vara sådan inkomst som ligger till grund för jobbskatteavdrag enligt 67 kap. 6§ första stycket inkomstskattelagen (1999:1229). Den arbetsinkomst som krävs för att en sökande ska uppfylla inkomstkravet ska uppgå till minst 25 procent av inkomstbasbeloppet per kalendermånad (17 050 kronor 2021). Om det inte finns månadsvisa inkomstuppgifter redovisade ska inkomstkravet i stället vara tre inkomstbasbelopp per kalenderår (204 600 kronor 2021), motsvarande 12 månaders arbete.

Med inkomstbasbelopp ska avses inkomstbasbeloppet enligt socialförsäkringsbalken och i föreskrifter som meddelats i anslutning till den balken.

Skolverket tillstyrker förslaget

4.4.4 ARBETE OCH INKOMSTER I EES-OMRÅDET, STORBRITANNIEN, NORDIRLAND OCH I SCHWEIZ

Utredningens förslag: Arbetad tid i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket samt i Schweiz, ska få tillgodoräknas som förvärvsarbete i Sverige. Inkomster motsvarande arbetsinkomster som i Sverige ger rätt till jobbskatteavdrag, ska få tillgodoräknas som inkomst i Sverige om arbetet skett i Europeiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket samt i Schweiz.

Skolverket tillstyrker förslaget

4.4.5 ARBETE SOM HUVUDSYSSLA UNDER KVALIFICERINGSTIDEN

Utredningens förslag: För att förvärvsarbetet ska få räknas ska det ha varit den studerandes huvudsyssla under kvalificeringstiden. För att förvärvsarbete ska anses ha varit den studerandes huvudsyssla under en kalendermånad som ska räknas in i kvalificeringstiden, får den studerande inte under samma tid ha tagit emot studiemedel eller studiestartsstöd, eller under mer än halva månaden ha tagit emot omställningsstudiestöd.

Skolverket tillstyrker förslaget

4.5.1 AKTUALITETSVILLKORET INNEBÄR ATT DEN SOM SKA FÅ OMSTÄLLNINGSTUDIESTÖD MÅSTE HA AKTUELLT FÖRVÄRVSARBETE

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska få lämnas till en studerande som har förvärvsarbetat i Sverige under i genomsnitt minst 16 timmar per vecka under en kalendermånad. Detta arbete ska ha skett i sammanlagt minst 12 månader inom en ramtid om 24 månader.

Med ramtid ska avses de 24 månader som närmast föregått den dag ansökan kom in till CSN. Om studierna har påbörjats före den dag ansökan kom in beräknas ramtiden i stället från och med dagen före studiestarten. Om den sökande begär det ska ramtiden i stället få avse de 24 månader som närmast föregått den dag den studerandes ansökan om grundläggande omställnings- och kompetensstöd kom in till en omställningsorganisation som han eller hon är knuten till.

Utredningens bedömning: För att omställningsorganisationen ska kunna redovisa den dag den sökande lämnade in sin ansökan om grundläggande omställnings- och kompetensstöd till organisationen, bör omställningsorganisationen upprätthålla administrativa rutiner som möjliggör att ett datum för ansökan alltid kan säkerställas.

Skolverket tillstyrker förslaget

4.5.2 TID MED ANNAN SYSSLESÄTTNING SKA I VISSA FALL INTE RÄKNAS IN I RAMTIDEN

Utredningens förslag: När ramtiden ska fastställas räknas inte månader in när den sökande har fått omställningsstudiestöd, föräldrapenningsförmåner och sjukpenning enligt socialförsäkringsbalken, samt dagersättning och dagpenning till totalförsvarspliktiga, om inte arbetsvillkoret samtidigt uppfyllts under den månaden. Det samma gäller om den sökande har fått motsvarande ersättningar i ett land inom Europeiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket samt i Schweiz.

Skolverket tillstyrker förslaget

4.5.3 INKOMSTER SKA KUNNA VISA FÖRVÄRVSARBETE I TILLRÄCKLIG OMFATTNING

Utredningens förslag: Arbetsvillkoret ska även anses vara uppfyllt om den studerande under kvalificeringstiden haft en minsta inkomst av förvärvsarbete. Denna arbetsinkomst ska vara sådan inkomst som ligger till grund för jobbskatteavdrag enligt 67 kap. 6§ först stycket inkomstskattelagen (1999:1229). Den arbetsinkomst som krävs för att en sökande ska uppfylla inkomstkravet ska uppgå till minst 25 procent av inkomstbasbeloppet per kalendermånad (17 050 kronor 2021). Om det inte finns månadsvisa inkomstuppgifter redovisade ska inkomstkravet i stället vara tre inkomstbasbelopp per kalenderår (204 600 kronor 2021).

Med inkomstbasbelopp ska avses inkomstbasbeloppet enligt socialförsäkringsbalken och i föreskrifter som meddelats i anslutning till den balken.

Skolverket tillstyrker förslaget

4.5.4 ARBETE OCH INKOMSTER I EES-OMRÅDET, STORBRITANNIEN, NORDIRLAND OCH SCHWEIZ

Utredningens förslag: Arbetad tid i ett land inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket samt i Schweiz ska få tillgodoräknas som förvärvsarbete i Sverige. Inkomster motsvarande arbetsinkomster som i Sverige ger rätt till jobbskatteavdrag, ska få tillgodoräknas som inkomst i Sverige om arbetet skett i Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES), i Förenade kungariket samt i Schweiz.

Skolverket tillstyrker förslaget

4.6 BEMYNDIGANDEN TILL CSN OM ETABLERINGS- OCH AKTUALITETSVILLKOREN

Utredningens förslag: CSN ska få meddela föreskrifter om

- hur ramtiden och tid med förvärvsarbete ska beräknas
- hur inkomster av förvärvsarbete ska beräknas
- hur tid som jämföras med arbete eller inte ska räknas ska beräknas, krav på minsta omfattning för sådan tid ska få jämföras och vilka motsvarande utländska ersättningar som ska få räknas.
- hur inkomster ska beräknas och hur inkomster ska räknas för studerande som har haft arbetsinkomster i ett annat land än Sverige.
- närmre villkor för huvudsyssla och beräkning av tid med studiemedel, studie-startsstöd och omställningsstudiestöd.

I frågor som gäller aktualitetsvillkoret ska CSN ge Kammarkollegiet tillfälle att yttra sig innan nämnden meddelar föreskrifter.

Skolverket tillstyrker förslaget

5.1 UTBILDNINGAR I SVERIGE SOM GER RÄTT TILL STUDIESTÖD ENLIGT STUDIESTÖDSLAGEN

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska få lämnas till studerande vid de läroanstalter som ger rätt till studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395). Utlandsstudier ska dock inte ge rätt till omställningsstudiestöd.

Skolverket tillstyrker förslaget och menar att det är lämpligt att stödet baseras på den svenska arbetsmarknadens behov.

5.2 UTBILDNINGAR SOM OMSTÄLLNINGSORGANISATIONERNA FINANSIERAR

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska få lämnas till studerande vid utbildningar i Sverige som finansieras av en omställningsorganisation om inte utbildningen på grund av omständigheter som rör utbildningen eller av något annat särskilt skäl inte rimligen bör ge rätt till studiemedel.

Med omställningsorganisation ska avses Kammarkollegiet eller en registrerad omställningsorganisation enligt lagen (2022:000) om grundläggande omställnings- och kompetensstöd på arbetsmarknaden.

Skolverket tillstyrker förslaget

5.3 EN UTBILDNING MÅSTE OMFATTA MINST EN VECKAS HELTIDSSTUDIER

Utredningens förslag: En utbildning ska ge rätt till omställningsstudiestöd om den omfattar minst en veckas studier på heltid. Omställningsstudiestöd ska bara få lämnas för sådan del av studietiden som omfattas av den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Skolverket tillstyrker förslaget och anser att det är bra med att det finns en minsta omfattning av studietid.

5.4 BEGRÄNSNING AV UTBILDNINGARNAS LÄNGD TILL OCH MED DET KALENDERÅR SOM DEN STUDERANDE FYLLER 39 ÅR

Utredningens förslag: En utbildning ska ge rätt till omställningsstudiestöd om den motsvarar högst 80 heltidsveckor. Det innebär att en utbildning på 75 procent av heltid får vara högst 106 veckor, på minst 60 procent av heltid högst 133 veckor, på 50 procent av heltid högst 160 veckor och på 40 procent av heltid högst 200 veckor. Därutöver får en utbildning som bedrivs på 20 procent av heltid vara högst 400 veckor lång för att ge rätt till omställningsstudiestöd. Detta ska gälla till och med det kalenderår den studerande fyller 39 år.

Från och med det kalenderår den studerande fyller 40 år ska ingen begränsning av utbildningens längd gälla för att utbildningen ska ge rätt till omställningsstudiestöd.

Skolverket tillstyrker förslaget och instämmer i utredningens bedömning att det är viktigt att åldersmässigt avgränsa möjligheten till omställningsstudiestöd för längre utbildningar i unga år.

5.5 UTBILDNING SKA STÄRKA DEN STUDERANDES FRAMTIDA STÄLLNING PÅ ARBETSMARKNADEN MED BEKTANDE AV ARBETSMARKNADENS BEHOV

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska få lämnas för utbildning som kan antas stärka den studerandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov. Om det finns särskilda skäl, får omställningsstudiestöd lämnas även utan beaktande av arbetsmarknadens behov.

Omställningsstudiestöd får dock inte lämnas för utbildning som

1. enbart syftar till att möta kompetensbehoven hos en specifik arbetsgivare, eller
2. den studerandes arbetsgivare skäligen borde tillhandahålla för att den studerande ska klara av att utföra sina ordinarie arbetsuppgifter, eller
3. den studerande redan har genomgått och från vilken han eller hon redan har ett slutbetyg, examensbevis eller annat utbildningsbevis.

Till en studerande som har en examen på forskarnivå ska omställningsstudiestöd få lämnas för utbildning som tillsammans med den studerandes forskarkompetens förser arbetsmarknaden med kompetens på ett arbetsområde där det finns ett behov av arbetskraft eller om det finns särskilda skäl.

Prövningen av om en utbildning kan antas stärka den studerandes framtida ställning på arbetsmarknaden med beaktande av arbetsmarknadens behov ska göras första gången en person ansöker om omställningsstudiestöd för en och samma utbildning.

Skolverket tillstyrker förslaget med reservation. Skolverket menar att utredningens förslag om vilka utbildningar som ska täckas av omställningsstudiestödet är relevant, men reserverar sig för processen kring vägledningen.

6.1 OMSTÄLLNINGSTUDIESTÖD SKA LÄMNAS PER VECKA

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska lämnas per vecka.

Skolverket tillstyrker förslaget

6.2 STUDIERNAS OMFATTNING – OMSTÄLLNINGSTUDIESTÖD SKA KUNNA LÄMNAS FÖR STUDIER PÅ HEL- ELLER DELTID

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska lämnas för heltidsstudier och deltidstudier som omfattar minst 20, 40, 50, 60, eller 75 procent av heltid.

Bestämmelser i studiestödsförordningen (2000:655) om studiernas omfattning och de föreskrifter som meddelats i anslutning till de bestämmelserna ska också tillämpas när det gäller omställningsstudiestöd.

CSN ska få meddela närmare föreskrifter om vad som ska anses vara studier på heltid respektive deltid, om det inte framgår av någon annan författning eller den kursplan eller motsvarande som gäller för utbildningen.

Skolverket tillstyrker förslaget och ser positivt på utökade möjligheter till studier på deltid. Detta ger en större flexibilitet till individen och ett större incitament till att kunna arbeta och studeras samtidigt.

6.3 KORTASTE OCH LÄNGSTA TID MED OMSTÄLLNINGSTUDIESTÖD

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska få lämnas för varje vecka som den studerande bedriver studier på minst 20 procent av heltid.

Omställningsstudiestöd ska få lämnas i sammanlagt högst

- 44 veckor för den som har helt stöd,
- 58 veckor för den som har 75 procent av helt stöd,
- 73 veckor för den som har 60 procent av helt stöd,
- 88 veckor för den som har 50 procent av helt stöd,
- 110 veckor för den som har 40 procent av helt stöd, och
- 220 veckor för den som har 20 procent av helt stöd.

Veckor då den studerande behåller omställningsstudiestöd vid sjukdom, vård av barn, vård av närstående eller när ett barn har avlidit ska ingå i det antal veckor som omställningsstudiestöd högst kan lämnas för.

Skolverket tillstyrker förslaget

6.5 STUDIERESULTAT SKA PRÖVAS PÅ MOTSVARANDE SÄTT SOM INOM STUDIEMEDELSOMRÅDET

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska få lämnas utan föregående prövning av den studerandes tidigare studieresultat om den sökande inte tidigare har haft studiestöd i form av omställningsstudiestöd, studiemedel eller studiestartsstöd.

Studieresultat ska prövas när en person som tidigare har haft omställningsstudiestöd, studiemedel eller studiestartsstöd ansöker om omställningsstudiestöd. Resultat från studier som har bedrivits med omställningsstudiestöd ska också prövas för den som därefter ansöker om studiemedel eller studiestartsstöd.

Omställningsstudiestöd ska få lämnas till den som har bedrivit tidigare studier i normal takt. Omställningsstudiestöd ska få lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt om det finns särskilda skäl för det.

Omställningsstudiestöd, studiemedel och studiestartsstöd ska få lämnas även om den studerande inte har bedrivit sina tidigare studier i normal takt, om det är fråga om studieresultat från perioder med omställningsstudiestöd, studiemedel eller studiestartsstöd som är äldre än tio år.

Vid studier på högskoleutbildningar som anordnas av statliga universitet och högskolor som omfattas av högskolelagen (1992:1434) eller av enskilda utbildningsanordnare som har tillstånd att utfärda examen enligt lagen (1993:792) om tillstånd att utfärda vissa examina ska normal studietakt vid prövning av rätt till omställningsstudiestöd vara att den studerande ska ha klarat av

-1. 62,5 procent av sitt studieåtagande under de första 40 veckorna med omställningsstudiestöd eller studiemedel enligt studiestödslagen (1999:1395) för heltidsstudier, och

-2. 75,0 procent av sitt studieåtagande för studier som därefter bedrivs med omställningsstudiestöd.

CSN ska för prövningen av rätten till omställningsstudiestöd få meddela föreskrifter om vad som är normal studietakt vid studier på annan utbildning än som anges i föregående stycke. CSN ska även få meddela närmare föreskrifter om omställningsstudiestöd med prövning av studieresultat.

Motsvarande reglering i fråga om krav på studieresultat för vissa högskoleutbildningar ska föras in i studiestödsförordningen (2000:655) på så sätt att studier med omställningsstudiestöd ska räknas in i de första 40 veckorna då ett lägre resultatkrav gäller.

Skolverket tillstyrker förslaget och menar att det är bra att det nya stödet följer riktlinjerna för studiestödslagen.

8.3 FÖRDELNING AV MEDEL TILL STUDERANDE MED ARBETSLIVSERFARENHET FRÅN PRIVAT RESPEKTIVE OFFENTLIG SEKTOR

Utredningens förslag: Avsatta medel ska fördelas i två potter vars storlek ska avspeglade andelen förvärvsarbetande i offentlig respektive privat sektor. En pott avsätts för studerande som förvärvsarbetar eller senast har förvärvsarbetat huvudsakligen i privat sektor och en pott avsätts för studerande som förvärvsarbetar eller senast har förvärvsarbetat huvudsakligen i offentlig sektor. Centrala studiestödsnämnden (CSN) får meddela närmare föreskrifter om vilken av dessa grupper en studerande ska anses tillhöra.

Skolverket tillstyrker förslaget.

8.4 OMSTÄLLNINGSSSTUDIESTÖD KAN LÄMNAS I TVÅ SKILDA ANSÖKNINGSOMGÅNGAR

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska beviljas i två skilda ansökningsomgångar per kalenderår. Ansökningar som avser studier som påbörjas under första kalenderhalvåret ska få lämnas tidigast den 1 oktober året innan det år studierna börjar. Ansökningar som avser studier som påbörjas under det andra kalenderhalvåret ska få lämnas in tidigast den 1 april samma år.

Skolverket tillstyrker förslaget och ser positivt på ett säkerställande av att det finns medel att söka under hela året för studiers om påbörjas vid olika tidpunkter.

8.5 OMSTÄLLNINGSTUDIESTÖD LÄMNAS I DEN ORDNING ANSÖKNINGARNA KOMMER IN TILL CSN

Utredningens förslag: Omställningsstudiestöd ska lämnas i den ordning ansökningarna kommer in till CSN.

En person som tidigare har fått omställningsstudiestöd för en viss utbildning och som fortsätter denna utbildning ska ha förtur till omställningsstudiestöd.

Skolverket tillstyrker förslaget

11 UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING AV REFORMEN

Utredningens förslag: Förslaget om ett nytt omställningsstudiestöd ska följas upp. Uppföljningen ska ske genom att uppdrag ges till CSN att redovisa relevant statistik i samband med att prognoser lämnas till regeringen.

CSN ska även ges ett uppdrag att genomföra en fördjupad granskning av omställningsstudiestödet och dess införande samt effekter på det reguljära studiestödssystemet. CSN bör få ett sådant uppdrag vid stödets införande och uppdraget bör sträcka sig över tre år. I uppdraget ska också ligga att följa upp och föreslå åtgärder för att minska risker för fusk och felaktiga utbetalningar av det nya studiestödet.

Institutet för arbetsmarknads- och utbildningspolitisk utvärdering (IFAU) ska ges i uppdrag att följa och utvärdera satsningen och dess effekter samt om reformen bidrar till att stärka individers ställning på arbetsmarknaden. Uppdraget ska innefatta en uppföljning av hur tillträde till och efterfrågan på utbildning och validering har påverkats inom olika utbildningsformer.

Parterna som står bakom principöverenskommelsen ska vara delaktiga i utvärdering och uppföljning av de ingående reformerna.

Skolverket tillstyrker förslaget med reservation avseende validering inom komvux, då det i skrivande stund inte finns någon nationell metod för just validering och huvudmännen har kommit olika långt i den utvecklingen. Dock anser Skolverket att det är lämpligt att CSN är den myndighet som följer upp och utvärderar reformen.

12 IKRAFTTRÄDANDE- OCH ÖVERGÅNGSBESTÄMMELSER

Utredningens förslag: Bestämmelserna om det nya omställningsstudiestödet och följdändringar i andra författningar ska träda i kraft den 30 juni 2022. Bestämmelserna i förslaget om ändring av förslag till ny lag om arbetslöshetsförsäkring ska dock träda i kraft den 2 januari 2023.

Bestämmelser om ändringar i bestämmelserna om övre åldersgräns för rätt till omställningsstudiestöd ska träda i kraft den 1 oktober 2025 och tillämpas för första gången i fråga om omställningsstudiestöd som lämnas för tid från och med den 1 januari 2026.

Omställningsstudiestöd ska kunna lämnas för studier på en utbildning som påbörjas efter den 31 december 2022. För studier på en utbildning som är 80 veckor eller mer på heltid, eller motsvarande antal veckor på deltid, ska omställningsstudiestöd dock kunna lämnas för tid från och med den 1 januari 2023 även om utbildningen har påbörjats dessförinnan.

Skolverket tillstyrker förslaget med reservation att det är tveksamt om ett nytt IT-stöd kan finnas på plats redan till 2022.

Kjell Hedwall

Avdelningschef

Geoff Erics

Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har även Helen Myslek deltagit.